

Recht en Aansprakelijkheid 2025

Het Special Item behandelt deze maand de rechtsbijstandverzekering en de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP). Beide verzekeringen hebben betrekking op (het beschermen van) de rechtspositie van een verzekerde. Als je aansprakelijk bent voor een schade van iemand anders, dan biedt een AVP meestal uitkomst, maar (uiteraard) niet in het geval van opzet. Wil je echter iemand aansprakelijk stellen om je eigen schade te verhalen, dan kan voor uiteenlopende geschillen vaak een beroep worden gedaan op een rechtsbijstandverzekering. Maar de ene rechtsbijstandverzekering is de andere niet. Daarom kijken we naar de dekkingmogelijkheden van rechtsbijstandverzekeringen. Deze lopen nogal uiteen en zouden op bepaalde rechtsgebieden nog wel wat flexibeler kunnen. Verder komt de marktverdeling van de uitvoerende instanties aan bod. De rechtshulp wordt bij rechtsbijstandverzekeringen namelijk niet door de verzekeraars zelf gedaan, maar uitbesteed aan zelfstandig opererende organisaties. Bij de AVP benoemen we een aantal bijzondere dekkingen die bij slechts één of enkele producten voorkomen. Tot slot behandelen we de opzetclausule die bepaalt dat schade niet wordt vergoed als die is veroorzaakt door opzettelijk en wederrechtelijk handelen. Zoals gebruikelijk beginnen we met de MoneyView ProductRating.

MoneyView ProductRating Rechtsbijstandverzekeringen

Voor de ProductRating Prijs zijn 37 producten vergeleken. De prijsanalyse is gebaseerd op de gemiddelde marktpositie van 2.560 profielen die variëren in gezinssamenstelling, leeftijd, postcode en gewenste dekkingen. De marktpositie per klantprofiel is bepaald op basis van de maandpremie, poliskosten en andere administratieve kosten inclusief assurantiebelasting. Ten behoeve van de ProductRating Voorwaarden zijn 44 producten onderzocht op voorwaarden en mogelijkheden; zeven meer dan op prijs, omdat niet van alle productvarianten de premies beschikbaar zijn gesteld. Hiervoor zijn 98 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. Alle 5-sterrenproducten staan op alfabetische volgorde.

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- **ABN AMRO** Rechtsbijstandverzekering
- **ASN** Rechtsbijstandverzekering
- **Interpolis** Rechtsbijstandverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- **ABN AMRO** Rechtsbijstandverzekering
- **Centraal Beheer/FBTO/Interpolis** Rechtsbijstandverzekering
- **Vereniging Eigen Huis** Rechtsbijstandverzekering

Het MPR-systeem voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een geweging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een geweging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

ABN AMRO en Interpolis behalen zowel op Prijs als op Voorwaarden een 5-sterrenrating. Een verzekeringnemer moet overigens wel klant zijn bij ABN AMRO om de verzekering te kunnen afsluiten en de verzekeringen van Interpolis zijn alleen verkrijgbaar via de Rabobank. De rechtsbijstandverzekeringen van ABN AMRO, Centraal Beheer/FBTO/Interpolis en Vereniging Eigen Huis (VEH) onderscheiden zich op verschillende kenmerken met een boven marktconforme score. Zo hantieren ze geen wachttijd als het gaat om arbeidsconflicten en geldt er bij Centraal

Beheer/FBTO/Interpolis en VEH geen franchise voor consumentengeschillen. De rechtsbijstandverzekeringen van Centraal Beheer/FBTO/Interpolis en VEH hebben bovendien een hogere onvermogendekking dan wat gangbaar is; dit is een vergoeding van de verzekeraar in het geval de tegenpartij niet in staat is om te betalen. ZLM Verzekeringen zou eveneens vijf sterren op Prijs hebben behaald, maar valt buiten de ranking omdat zij alleen verzekeringen aanbiedt in Zeeland en Noord-Brabant en de beoordeling dus uitsluitend geldt voor deze regio's.

ProductRating Aansprakelijkheidsverzekeringen

Voor de ProductRating Prijs zijn 28 aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren (AVP's) vergeleken. De prijsanalyse is gedaan op basis van 4.728 profielen die variëren in gezinssamenstelling, leeftijd en postcode. Per klantprofiel is de maandpremie bepaald voor een verzekerd bedrag van minimaal € 2,5 miljoen zonder eigen risico inclusief assurantiebelasting en (polis)kosten. Tijdelijke (actie)kortingen zijn buiten beschouwing gelaten. Voor de ProductRating Voorwaarden zijn 32 AVP's onderzocht. Hiervoor zijn 58 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. De 5-sterrenproducten staan wederom alfabetisch gerangschikt.

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- Allianz Direct Aansprakelijkheidsverzekering
- ANWB (ledentarief) Aansprakelijkheidsverzekering
- Vereniging Eigen Huis Aansprakelijkheidsverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- ABN AMRO Aansprakelijkheidsverzekering
- Centraal Beheer/FBTO/Interpolis Aansprakelijkheidsverzekering
- Vereniging Eigen Huis Aansprakelijkheidsverzekering

De 5-sterrenwinnaars zijn dit jaar dezelfde als vorig jaar, alleen Interpolis heeft zich in het rijtje gevoegd. Bij de AVP behaalt Vereniging Eigen Huis (VEH) zowel op Prijs als op Voorwaarden een 5-sterrenrating. De verzekeringen van VEH zijn echter alleen beschikbaar voor hun leden en bij ANWB betreft de 5-sterrennotering op Prijs het ledentarief. De 5-sterrenwinnaars op Voorwaarden onderscheiden zich op verschillende kenmerken met een boven marktconforme score. Zo is aansprakelijkheid

met betrekking tot een nog niet of niet meer bewoonde woning verzekerd zonder dat hier een specifieke termijn aan gesteld wordt en is de maximale vergoeding voor schade aan het motorrijtuig door joyriding hoger dan wat gebruikelijk is in de markt. ZLM Verzekeringen zou ook bij de AVP weer vijf sterren op Prijs hebben behaald, maar valt buiten de ranking omdat zij alleen verzekeringen aanbiedt in Zeeland en Noord-Brabant en de beoordeling dus uitsluitend geldt voor deze regio's.

Trends en Ontwikkelingen Toegelicht

Aanbieders

Onlangs zijn er twee aanbieders met een rechtsbijstandverzekering op de markt (bij) gekomen. Allianz Direct heeft sinds 19 augustus jongstleden drie varianten (Basic, Comfort en Premium) toegevoegd aan het assortiment met DAS als uitvoerende instantie. Die drie varianten verschillen voor wat betreft dekkingssomvang en verzekerde bedragen. De Premium-variant is de meest uitgebreide en biedt standaard onder andere dekking voor geschillen met betrekking tot Verkeer, Consument, Wonen, Werk en Inkomen en conflicten op persoonlijk gebied zoals gezondheid, erfrecht en scheidingsmediation.

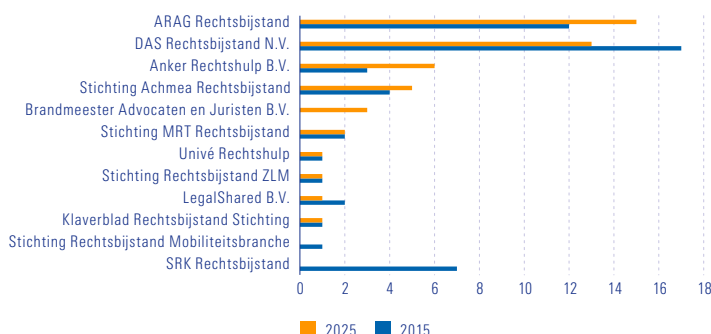
Uitvoerende instanties

Met een rechtsbijstandverzekering ben je verzekerd voor juridische hulp bij een (dreigend) conflict. Dit conflict wordt niet door de verzekeraar zelf, maar altijd eerst in behandeling genomen door een rechtshulpverlener van de uitvoerende instantie en in de meeste gevallen ook door deze uitvoerende instantie afgehandeld. De 44 in dit Special Item op voorwaarden onderzochte rechtsbijstandverzekeringen kunnen worden verdeeld over 10 uitvoerende instanties, waarvan ARAG en DAS in aantallen nog altijd veruit de grootste zijn.

In vergelijking met 10 jaar geleden zijn er duidelijk een aantal verschillen waarneembaar. SRK Rechtsbijstand is sinds 1 juli 2019 niet meer actief en opgesplitst (Aegon ging over naar ARAG en Nationale-Nederlanden naar DAS). SRK Rechtsbijstand is in 2023 verder gegaan als BrandMR en zij zijn tegenwoordig de uitvoerende instantie van onder andere De Goudse, De Vereende en sinds kort dus ook Lancyr.

Lancyr heeft per 1 september jongstleden een rechtsbijstandverzekering op de markt gebracht. De uitvoerende instantie bij hen is BrandMR (spreek uit als 'brand-meester'). De rechtsbijstandverzekering van Lancyr heeft standaard een dekking voor Verkeer. Die kan worden uitgebreid met een ruimere verkeersdekking waarmee onder andere ook conflicten over overeenkomsten met betrekking tot motorrijtuigen zijn verzekerd. Verder kunnen conflicten over Consumentenzaken, Wonen, Inkomen, Belasting en Vermogensbeheer en Persoon en familie meeverzekerd worden. De module Persoon en familie kan daarnaast worden aangevuld met een dekking voor scheidingsmediation en de module Inkomen met arbeidsgeschillen.

MARKTVERDELING VAN UITVOERENDE INSTANTIES

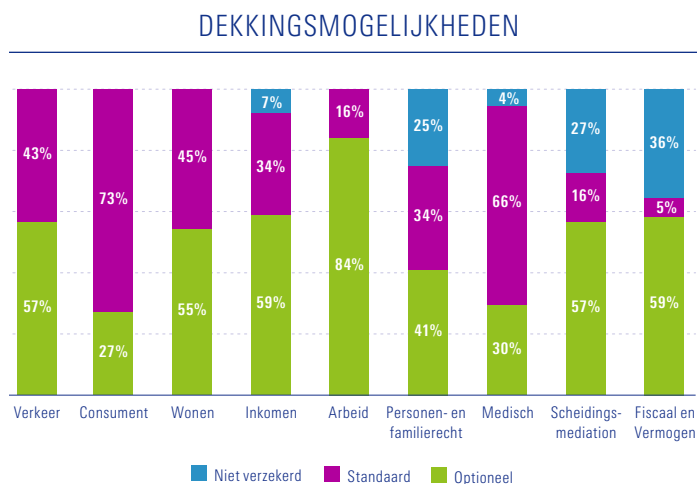
Bron: MoneyView ProductManager

Bij een aantal producten is de uitvoerende instantie afhankelijk van het type geschil. Zo gaan bij ANWB en Unigarant geschillen binnen de module Verkeer naar Stichting MRT Rechtsbijstand (handelend onder de naam ANWB Rechtsbijstand) en geschillen die verzekerd zijn op de overige modules naar ARAG. Bij InShared gaan verkeersgeschillen en geschillen met betrekking tot ongevallen naar LegalShared B.V. en voor de overige zaken is de Stichting Achmea Rechtsbijstand

(SAR) de uitvoerende rechtshulporganisatie. Bij de telling in het staafdiagram zijn deze dubbel genoteerd. Bij de huidige aantallen van ARAG dient overigens opgemerkt te worden dat een aantal van hun eigen productvarianten dubbel zijn opgenomen. De online te verkrijgen rechtsbijstandverzekeringen verschillen namelijk zowel op premie als op een aantal voorwaarden van de verzekeringen die via assurantietussenpersonen en het volmachtkanaal verkocht worden.

Dekkingsmogelijkheden

De opbouw van een rechtsbijstandverzekering kan per aanbieder en per product behoorlijk verschillen. Een rechtsbijstandverzekering bestaat vaak uit meerdere (optionele) dekkingsonderdelen of modules. Slechts vier van de onderzochte producten is volledig modulair, waarbij de verzekering kan worden samengesteld in vrijwel elke gewenste combinatie van dekkingen. Het merendeel van de rechtsbijstandverzekeringen bestaat echter uit een standaarddekking die met verschillende aanvullende dekkingen kan worden uitgebreid of uit pakketten die vaste dekkingscombinaties bevatten. Een of meerdere dekkingen maken dan altijd deel uit van de verzekering, of je dat nou wilt of niet. Het verschilt per product hoeveel keuzevrijheid er in het aantal dekkingen is. Het andere uiterste zijn de zogenaamde totaalpakketten. Bij deze verzekeringen is er niet of nauwelijks keuze uit dekkingen en valt 'alles' in de basisdekking. Er zijn 11 producten die alleen maar een standaard dekking kennen met hooguit één aanvullende optie. Hier valt wel iets voor te zeggen, je weet immers op voorhand niet wat je zou kunnen overkomen en op welk onderdeel je de verzekering wenst aan te spreken voor rechtshulp. De keuze uit verschillende modules daarentegen kan wel een dubbele of onnodige dekking voorkomen, bijvoorbeeld voor arbeidsrechtelijke geschillen en verkeerszaken.

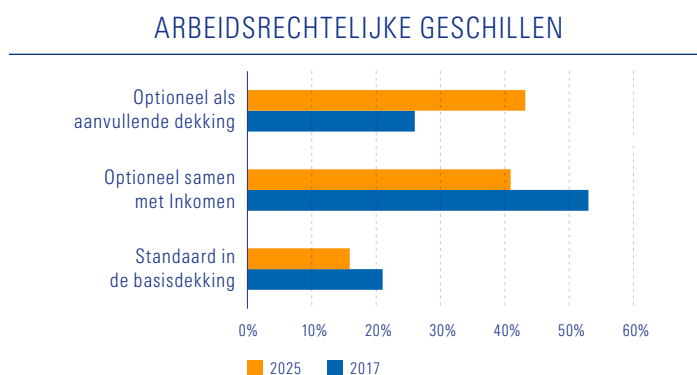

Bron: MoneyView ProductManager

Dekking 'Arbeid'

Dekking voor arbeidsrechtelijke geschillen kan een overbodige dekking zijn voor een zzp'er of iemand die bijvoorbeeld al met pensioen is én niet meer in dienst is bij een werkgever. Steeds meer verzekeraars houden hier rekening mee. In 2017 viel de dekking 'Arbeid' nog bij het merendeel onder de ruimere module 'Inkomen', waar ook inkomensgeschillen over bijvoorbeeld een uitkering of pensioen onder vallen.

In 2017 was het bij ongeveer een kwart van de producten mogelijk om arbeidsrechtelijke geschillen aanvullend als 'losse' module mee te verzekeren. Anno 2025 zien we dat dit inmiddels bij ruim 4 op de 10 onderzochte rechtsbijstandverzekeringen mogelijk is en kan deze dekking dus ook achterwege worden gelaten. Zo kan een onnodige dekking (en premie) voor arbeidsrechtelijke geschillen worden voorkomen.

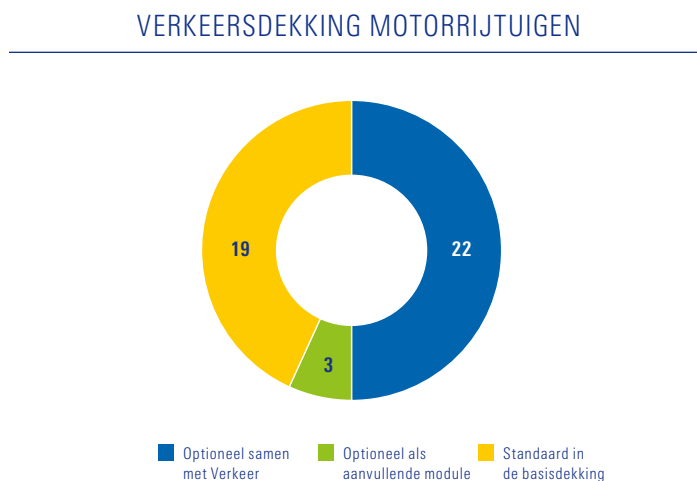

Bron: MoneyView ProductManager

Dekking 'Verkeer'

Ook de verkeersdekking kan onnodig zijn of leiden tot oververzekering. Bijvoorbeeld voor iemand zonder auto of vanwege een al bestaande aanvullende rechtsbijstanddekking op de autoverzekering.

De verkeersdekking omvat veelal ook rechtsbijstand voor geschillen die voortkomen uit een verkeersongeval die je als voetganger of fietser overkomen. Bij slechts drie van de onderzochte rechtsbijstandverzekeringen kan de verkeersdekking specifiek voor ongevallen met motorrijtuigen als losse dekking worden afgesloten of achterwege worden gelaten. Bij de helft maakt het altijd deel uit van de verkeersdekking. Als een verzekerde echter ook dekking wenst voor conflicten over reparatie en de (ver)koop van een (tweedehands) motorrijtuig ben je bij 16 van de 44 producten aangewezen op een andere module dan de verkeersdekking. Verzekeraars gaan verschillend om met de dekking voor contractuele conflicten over motorrijtuigen. Soms wordt dit onder de (extra) module Consument geschaard en soms valt het onder een extra dekking van een uitgebreidere verkeersdekking voor motorrijtuigen.

Bron: MoneyView ProductManager

Bijzondere dekkingen AVP

Er zijn eigenlijk geen 'slechte' AVP's. In de basis dekken ze allemaal de wettelijke aansprakelijkheid van een particulier en vergoeden ze financiële schade die een derde onbedoeld oploopt. Het beschermt daarmee zowel de vermogenspositie van de verzekerde als van de benadeelde. Toch zijn er naast premieverschillen wel degelijk verschillen in voorwaarden tussen de producten. Ook als we kijken naar bijzondere dekkingen zien we een aantal opmerkelijke bepalingen die geen gemeengoed zijn, maar bij slechts één of enkele producten voorkomen. Hieronder een aantal voorbeelden.

Zo kennen a.s.r. en Ik kies zelf van a.s.r. een misdrijfdekking: dekking voor personenschade die een verzekerde oploopt als slachtoffer van een misdrijf dat in Nederland is begaan. Als de dader niet aansprakelijk gesteld kan worden, is de maximale vergoeding € 50.000 per gebeurtenis per verzekerde en maximaal € 250.000 per gebeurtenis voor alle verzekerden samen. Meestal vergoedt een AVP alleen de schade die verzekerde onbedoeld aan anderen heeft toegebracht. In dit geval wordt dus de eigen - niet te verhalen - schade vergoed.

Ansvardéa en de AVP met plusdekking van de Goudse hebben beide een zogenaamde 'prosumerdekking' (een combinatie van producent en consument). Bij de Goudse is de aansprakelijkheid voor het leveren van een particuliere dienst (of een

particulier geleverd product) die schade heeft toegebracht aan (de spullen van) een andere particuliere persoon die dit op basis van een huur- of leasecontract heeft aangeschaft, verzekerd tot maximaal € 5.000. Beide particulieren moeten hierbij als een natuurlijk persoon hebben gehandeld. Andere rechtsvormen zijn niet verzekerd. Bij Ansvardéa zijn aansprakelijkheidsschades aan zaken die door de verzekerde als prosumer (producerende consument) zijn vervaardigd en geleverd maar die gebrekkig blijken, verzekerd tot maximaal € 25.000 per verzekeringsjaar. De schade wordt vergoed, óók als een verzekerde een vergoeding voor het vervaardigen heeft gekregen en ongeacht de vraag wie aansprakelijk is.

De Goudse en Univé bieden een cyberdekking op hun AVP. De Goudse vergoedt schade als gevolg van cybercrime tot € 2.500 per gebeurtenis als door toedoen van een verzekerde cyberschade ontstaat bij een andere persoon. Bij Univé heeft een verzekerde standaard recht op cyberhulp. Schade door cybercriminaliteit aan het vermogen van anderen is bij hen verzekerd tot € 2.000 per jaar.

Ansvardéa biedt daarnaast nog een vergoeding voor (psychologische) hulpverlening na personenschade tot maximaal € 2.500 per verzekeringsjaar. Tot slot biedt ZLM Verzekeringen standaard verhaalsbijstand aan. Een verzekerde krijgt op de AVP gratis bijstand voor het verhalen van verkeersschade waarbij hij als fietser of voetganger betrokken is.

AVP opzetclausule

De opzetclausule in de AVP is een cruciale bepaling die bepaalt dat schade niet wordt vergoed als die is veroorzaakt door opzettelijk en wederrechtelijk handelen van de verzekerde. Volgens artikel 7:952 BW hoeft een verzekeraar geen schade te vergoeden die met opzet of roekeloosheid is veroorzaakt. De Hoge Raad verduidelijkte in 2018 dat het bij de toepassing van de opzetclausule niet alleen gaat om het beoogde gevolg, maar vooral om de opzettelijke gedraging zelf. Zo geldt een vuistslag als opzettelijk, ook als ernstig letsel niet de bedoeling was.

Tot 2000 was de clausule summier geformuleerd en gericht op het gevolg van het handelen. De tekst in polisvoorwaarden luidde meestal: "Niet gedekt is schade die door de verzekerde met opzet is veroorzaakt." Hierdoor ontstond veel interpretatieruimte en moesten rechters vaak beoordelen of er sprake was van opzet. Jurisprudentie speelde dan ook een grote rol in de uitleg van deze clausule. In het bekende 'Bierglas-arrest' uit 1975 oordeelde de Hoge Raad dat het uit woede richting de muur gooien van een bierglas in een café, waarbij iemand gewond raakte, niet automatisch onder opzet viel, omdat het letsel niet het beoogde gevolg was. In 2000 werd de clausule aangescherpt en explicieter geformuleerd: schade veroorzaakt door opzettelijk en wederrechtelijk handelen tegen personen of zaken werd uitgesloten van dekking. Toch bleef er discussie bestaan over de interpretatie, vooral over de intentie van de verzekerde. In 2020 werd daarom een nieuwe modelclausule geïntroduceerd door het Verbond van Verzekeraars. Deze clausule legt de nadruk op de gedraging zelf en op de voorzienbaarheid van de schade. Schade wordt uitgesloten als die het normale of te verwachten gevolg is van opzettelijk en maatschappelijk ongewenst of crimineel gedrag.

Hierdoor kunnen verzekeraars dekking weigeren, zelfs als de verzekerde niet bewust schade wilde veroorzaken, maar wel bewust een risico nam. Een voorbeeld is de fietser die bewust door rood rijdt en een voetganger ernstig verwondt. Onder de oude clausule zou de schade mogelijk gedekt zijn, omdat er geen opzet op het letsel was. Onder de nieuwe clausule wordt de dekking uitgesloten, omdat het gedrag maatschappelijk ongewenst is en het letsel een te verwachten gevolg is. Ook het gooien van een bierglas in een druk café kan onder de nieuwe clausule leiden tot uitsluiting van dekking, omdat het risico op letsel objectief aanwezig is.

Een bijzondere uitzondering is het 'Shaken Baby-arrest' uit 2018. Een vader schudde zijn baby uit frustratie, wat leidde tot ernstig letsel. Hoewel de gedraging opzettelijk en wederrechtelijk was en de schade te verwachten viel, oordeelde de Hoge Raad dat de schade toch gedekt moest blijven. Dit vanwege verminderde toerekeningsvatbaarheid van de vader, het ontbreken van opzet op het gevolg en de maatschappelijke functie van de AVP om slachtoffers te beschermen. De Hoge Raad introduceerde hiermee een hardheidsuitzondering: als uitsluiting van dekking maatschappelijk onaanvaardbaar is, wordt in uitzonderlijke gevallen opzet niet aangenomen. Dit arrest was een directe aanleiding voor de herziening van de opzetclausule in 2020. De nieuwe formulering biedt meer duidelijkheid en objectieve criteria. Hoewel het voor verzekeraars niet verplicht is om de nieuwe opzetclausule op te nemen in de voorwaarden, is het opvallend dat (nog) niet alle verzekeraars zich geconformeerd hebben aan de meest recente opzetclausule en hiermee onnodig interpretatieruimte laten voor de beoordeling van opzet.

Special Item Agenda

OKTOBER: **HYPOTHEKEN**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Hypotheken 2025

NOVEMBER: **LIJFRENTES**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Lijfrentes 2025